

Aan: Auditcommissie
Van: Ronald Ouwerkerk/Paul Vonk
CC: College van burgemeester en wethouders
Datum: 2/2/2017
Betreft: Uitwerking motie stabiele vermogenspositie

Aanleiding

Bij het vaststellen van de begroting 2017 heeft de gemeenteraad de motie 'Stabiele vermogenspositie gemeente Woerden' aangenomen.

Overweging (motivatie) van de motie:

1. De schuld van Woerden de veilige normen dreigt te overschrijden.
2. Woerdenaren en hun kinderen niet met een te hoge schuld mogen worden belast.
3. Een stijging van de rente op lange termijn een verhoging van de rentelasten met zich mee kan brengen.

Aanpak

In dit memo gaan wij in op de verschillende onderdelen van de motie. Hierbij zullen wij vooral kijken naar de "waarom-vraag" (de bedoeling) en hoe hieraan kan worden tegemoetgekomen. Het memo wordt aan de Audit Commissie aangeboden, zodat er in eerste instantie een uitwisseling van gedachten, meningen en motivaties kan plaatsvinden, waarna een definitieve memo kan worden opgesteld en de hiermee verband houdende kaderstukken kunnen worden aangepast.

Planning

De portefeuillehouder Financiën heeft de raad toegezegd dat een voorstel in het voorjaar van 2017 aan de raad zal worden aangeboden. In de Audit Commissie van 24 januari jl. is afgesproken dat een "besprekmemorandum" ten behoeve van de Audit Commissie van 7 februari a.s. zal worden aangeboden.

Inhoudelijke reactie op de punten uit de motie/vragen

De schuld van Woerden de veilige normen dreigt te overschrijden

De motie vraagt voor te leggen hoe met aandeel van de schuld in de bezittingen en inkomsten kan worden omgegaan. De richting zal met name liggen in het sturen op de schulden/schuldpositie.

Als meetpunt/indicator kan de in het BBV voorgeschreven schuldquote worden gebruikt. De (netto) schuldquote beoordeelt de schuld als aandeel van de inkomsten. Eenvoudig gezegd betekent een netto-schuldquote van 100% dat de schuldenlast de omvang heeft van een jaaromzet. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Het onverkort toepassen echter van een genormeerde schuldquote bij een beslissing of je een investering doet of niet en welke norm je hierbij hanteert is praktisch gezien echter minder toepasbaar.

Bij de Nota van Toelichting op het besluit bij het BBV, waarbij de kengetallen aan de BBV worden toegevoegd, wordt ook expliciet opgemerkt dat een afzonderlijk kengetal weinig zegt over de financiële positie van een gemeente of provincie. Ook de Adviescommissie waarschuwt voor de negatieve effecten die door de normering van een kengetal ontstaan.

De belangrijkste daarvan zijn:

- Kengetallen zijn geen absolute waarden, maar moeten altijd in onderlinge relatie/samenhang tot elkaar worden bekeken. Zo is een hoge schuldquote in combinatie met een hoge belastingdruk voor de wendbaarheid van de begroting ernstiger dan wanneer er nog voldoende ruimte in de belastingcapaciteit aanwezig is.
- Het normeren van kengetallen leidt tot verlies aan beleidsvrijheid. Het gevolg van een maximum schuldquote is dat bij (dreigende) overschrijding van de norm bepaalde investeringen niet meer toegestaan zijn. Dit zou tot onwenselijke situaties leiden wanneer uit de samenhang met de overige kengetallen zou blijken dat de financiële positie een investering (met bijbehorende schuldaanvaarding) in principe toelaat en de investering zeer wenselijk of noodzakelijk is.

De raad een kader voor te leggen, welke investeringen uit de algemene reserve (en op basis van leningen) mogen worden gefinancierd en welke beleidsprioriteiten niet.

Door het gewijzigde BBV moeten investeringen, ook investeringen met maatschappelijk nut, worden geactiveerd en mogen dus niet ineens worden afgeschreven. Dit punt is derhalve niet meer van toepassing.

De raad een lange termijn beleid voor te leggen, waarbij het aangaan van investeringen en het aflossen van schulden meer met elkaar in balans worden gebracht (ideaalcomplex).

De term ideaalcomplex komt in meerdere vormen voor, een aantal voorbeelden:

- Als de jaarlijkse afschrijvingen en rentebetalingen ongeveer gelijke tred houden met de jaarlijkse investeringsbedragen.
- Terugkerende (vervangings-)investeringen van jaarlijks vrijwel hetzelfde bedrag.
- Het uitgangspunt van het investeringsplan is dat de jaarlijkse investeringsbedragen in lijn liggen met de jaarlijkse afschrijvingskosten.

En zo zijn nog meer definities en voorbeelden te noemen.

In de motie wordt een ideaalcomplex vertaald als een evenwicht tussen investeringen en aflossingen van schulden. De schuldpositie heeft echter met meer componenten te maken dan alleen met investeringen. De grondexploitaties bijvoorbeeld spelen hierin een belangrijke rol. Achter de vraag in de motie ligt vermoedelijk de behoefte om de schuldpositie niet te laten toenemen (zie de overwegingen hierboven).

Slotconclusie en aanbevelingen

De intentie om de schulden niet te hoog te laten oplopen (zie overwegingen/motivatie van de motie) delen wij. Een gezond (duurzaam) financieel beleid staan wij mét u voor. Wij zien echter geen kant-en-klare oplossing om hier normen aan te hangen op basis waarvan automatisch beslissingen kunnen worden genomen om investeringen wél of niet te doen, omdat er een maatschappelijke noodzaak is en wij hiervoor geen algemene kaders kunnen stellen welke investeringen dan wel of niet mogen worden gedaan en het bovendien, zoals de Adviescommissie BBV aangeeft van een totaal – en in samenhang – van kengetallen/indicatoren afhangt hoe de financiële positie van de gemeente is.

Omdat wij de intentie/de bedoeling van de motie onderschrijven, stellen wij een alternatief voor. Dit alternatief bestaat er uit om bij de begroting te komen tot “Woerdense normen” voor de schuldquote en andere – in de begroting genoemde – indicatoren en deze op te nemen in de notitie Financial Governance. Aan de hand van de meerjarige liquiditeitsraming kan bepaald worden of de norm overschreden gaat worden. In overleg met de Auditcommissie kan dan worden gezien of en zo ja in hoeverre maatregelen/keuzes noodzakelijk/wenselijk zijn. Hierdoor ontstaat er een afgewogen oordeel/maatwerk, waardoor ongewenste besluitvorming voorkomen wordt.

*****